

LISA 12

AINEVALDKOND „VALIKKURSUSED“

BRITI AJALUGU JA KULTUUR
CI *ADVANCED* EKSAMIKS ETTEVALMISTAV KURSUS
EESTI KIRJANDUSE FILMIRADADEL
EETIKA ALUSED
ENESEJUHTIMINE
FOTOGRAAFIA
GRAAFILINE DISAIN
HISPAANIA KEEL JA KULTUUR I
HISPAANIA KEEL JA KULTUUR II
HISPAANIA KEEL JA KULTUUR III
IGAPÄEVANE INSENEERIA KODUKESKKONNA NÄITEL
INGLISE KEELE PRAKTIKUM
ITAALIA KEEL JA KULTUUR I
ITAALIA KEEL JA KULTUUR II
ITAALIA KEEL JA KULTUUR III
JÕUSAALITREENING JA TOITUMINE
KOOLIAJALEHE PROHVET VÄLJAANDMINE
KUIDAS UURIDA AJALUGU?
KULTUURILOOLISED RÄNNAKUD
LIIKUMINE VÄLISTINGIMUSTES
LOODUSE TUNDMAÕPPIMISE VÄLIPRAKTIKUM
LOOVUS JA MODELLEERIMINE
MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON
PROJEKTIKIRJUTAMINE JA RAHVUSVAHELISED VÕIMALUSED
PROJEKTÕPE
ROBOOTIKA I
ROBOOTIKA II
SISSEJUHATUS FILOSOOFIASSE
SISSEJUHATUS INVESTEERIMISSE
SISSEJUHATUS PROGRAMMEERIMISSE
SISSEJUHATUS PSÜHHOLOOGIASSE
TOIDUAINETE KEEMIA JA GEOGRAAFIA
VÕRKPALLI LINNALAAGER

BRITI AJALUGU JA KULTUUR

Kursuse nimetus	BRITI AJALUGU JA KULTUUR
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 75-minutilist kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja iseseisva töö (materjali uurimine ja esitluse ettevalmistamine) vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–11. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus tutvub õpilane lühidalt Briti ajalooga ja selle kultuuriga. <u>Kursuse õppesisu:</u> Kursus tutvustab Briti ajalugu, kultuuri ja ühiskonda roomlaste vallutuste aegadest tänapäevani. Kursuse käigus tutvutakse olulisemate ajalooliste isikutega, liikumiste ja sündmustega ning, kuidas on need mõjutanud Briti poliitikat ja ühiskonda ning kujundanud kollektiivset identiteeti. Samuti käsitletakse erinevaid teemasid (nagu geograafia ja regionaalne identiteet, klass, sugu, multikultuursus, religioon, kunst, teater, moekunst, subkultuurid jt), mis võimaldavad tutvuda Briti kaasaegse kultuuri ja ühiskonnaga üldisemalt. <u>Praktilised tööd:</u> • iseseisvad tööd • rühmatööd • arutelud
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • omab üldiseid elukestvaid teadmisi sealhulgas, kuid mitte ainult, tasakaalustatud arusaamist Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (st Inglismaa, Walesi, Šotimaa, Põhja-Iirimaa) moodustavate riikide pärandist ja ajaloost, nende kultuurist, geograafiast, ühiskonnast, poliitilisest süsteemist, pühadest ja igapäevaelust.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on õpilasel vaja osaleda vähemalt 70% tundidest ja teha esitlus õpilase enda valitud Briti ajaloo ja kultuuriga seotud teemal.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • õpetaja poolt ettevalmistatud materjalid; • Speak the Culture, Britain. 2009. Thorogood Publishing Ltd, London • Sorry, Childs. 2023. British Cultural Identities. Routledge

C1 ADVANCED EKSAMIKS ETTEVALMISTAV KURSUS

Kursuse nimetus	C1 ADVANCED EKSAMIKS ETTEVALMISTAV KURSUS
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Inglise keel I-VIII, CEPT eeltesti sooritamine tulemusele <i>C1 or above</i>
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus tutvub õpilane põhjalikult <i>C1 Advanced</i> eksami tüüpülesannetega, arendades oma lugemis-, kirjutamis-, rääkimis- ja kuulamisoskusi vilunud keelekasutaja tasemel. <u>Kursuse õppesisu</u> Kursusel tehakse läbi <i>C1 Advanced</i> eksami lugemis-, kirjutamis-, kõnelemis- ja kuulamisülesanded. Sooritatakse <i>C1 Advanced</i> eksami formaadis kuulamis- ja lugemistest, kirjutatakse sobivat keeleregistrit rakendades kaks <i>C1 Advanced</i> eksami kirjutamisülesannet, milleks üks on essee. Rühmatöö formaadis mängitakse läbi <i>C1 Advanced</i> eksami kõnelemistest. Kursuse lõpus tehakse kirjalik hindeline töö, mille maht ei ületa kahte lehekülge ja mille sisu hõlmab interpunktsiooni, keerulisemaid lausestruktuure ja <i>C1 Advanced</i> eksami kirjutamisülesannete edukaks sooritamiseks vajalikke keeleteadmisi. <u>Praktilised tööd:</u> • kuulamis- ja lugemistesti sooritamine • essee • rühmatöö kõnelemistesti harjutamiseks
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on tutvunud põhjalikult <i>C1 Advanced</i> keeleeksami formaadi ja tüüpülesannetega; • mõistab üksikasjalikult pikki ja keerukaid tekste, keskendudes asjakohastele detailidele ja tabades pisimaidki peensusi, nt autori hoiakuid ning arvamuste sõnastamata nüansse; • oskab keerukal teemal esitada üksikasjalikke kirjeldusi ja ettekandeid. Oskab arendada seisukohti ning vastab küsimustele, märkustele ja vastuväidetele ladusalt, sundimatult ja olukohaselt; • kirjutab selgeid, loogilise ülesehitusega sidusaid tekste erinevatel teemadel, laiendades ja põhjendades oma seisukohti ning esitades asjakohaseid näiteid. Rakendab erinevaid keelevariante e. ametlikku ja argiregistrit sõltuvalt teksti otstarbest; • oskab kirjutada sobivas stiilis arvustuse, essee, aruande, aramusartikli, ametliku ja mitteametliku kirja; • saab aru pikemast jutust abstraktsel ja keerukal teemal, mis ei pruugi olla tuttav. Suudab laias ulatuses mõista idiomatilisi ja argiväljendeid, tabades ära registrivahetuse.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Positiivse hinnangu saamiseks on õpilasel vaja osaleda vähemalt 75% tundidest ja edukalt sooritada

	viis hindelist tööd: neli <i>CI Advanced</i> eksami osaoskustesti ning kirjalik töö (<i>CI course test</i>).
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • Cambridge English Advanced 3 Student's Book without Answers, Cambridge English Advanced 3 Student's Book without Answers. Cambridge: CUP, 2018. • Cambridge English Exam Booster for Advanced without Answer Key with Audio: Comprehensive Exam Practice for Students, Cambridge English Exam Booster. Cambridge: CUP, 2018.

EESTI KIRJANDUSE FILMIRADEL

Kursuse nimetus	EESTI KIRJANDUSE FILMIRADEL
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	Kursus koosneb õpperetkedest Tallinna Filmimuuseumisse ja loodusesse ning praktilistest töötubadest. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast. Kursusel osalemine eeldab õpilase omaosalust, mille suurus sõltub väljasõidul planeeritud tegevustest ja on varieeruv.
Õpetamise aeg	11.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursus toimub välitingimustes kahel kuni kolmel järjestikusel päeval koos ööbimisega. Valikkursus hõlmab nii külalisesinejate kuulamist, erinevaid rühmatöid (arutelud, etüüdid, rollimängud), tööde ettekandmist, autori loominguga analüüsi kui ka enesesse vaatavat tekstiloomet. <u>Kursuse õppesisu:</u> - tutvutakse ühe eesti kirjaniku elu ja loominguga, külastab seotud paiku, arutleb teoste ja nende tähtsuse üle; - süvenetakse ühe eesti kirjaniku maailma ja vaatesse, püüab näha sõnadest kaugemale; - tutvutakse eesti kirjaniku romaaniga ja selle ainesel tehtud filmi(de) kokkupuutepunktidega, leiab filmi- ja kirjanduskeele sarnasusi ja erinevusi; - arendatakse oma loovvõimeid, kirjutab ja esitab eri tüüpi ning eri žanris tekste, kasutab tekstiloomes sobivaid ja asjakohaseid alustekste; - omandatakse kirjandusliku kogemuse väljaspool kooliseinu; - õpitakse tundma Eesti kirjandus- ja filmimaastikku. <u>Praktilised tööd:</u> - rühmatööd, - loovkirjutamine, - muuseumide külastamine, - filmi vaatamine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: - tunneb ühe eesti kirjaniku loomingut süvitsi, on lugenud vähemalt ühe teose ja lisaks valdkonnapõhiseid artikleid. - omab ülevaadet eesti kirjaniku elust, sealhulgas on õpilane omandanud teadmised vastavast ajastust Eesti kirjandusmaastikul; - mõistab kirjanduse ühiskondlikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust; - oskab väljendusrikkalt vestelda kirjanduslikel teemadel, on võimeline arutlema ja argumenteerides oma mõtteid kaitsma; - tunneb filmitegemise tagamaid, oskab analüüsida filmi ja kirjanduse kujundeid.

Hindamine	Mitteeristav (Arvestatud/mittearvestatud). Aktiivne osavõtt. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes tehtavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Kirjaniku looming, retseptsioon ja esseed. Materjal antakse õpilastele kohapeal, välja arvatud üks konkreetne teos, mis tuleb enne kursuse algust läbi lugeda. Filmid, õpetaja poolt ettevalmistatud materjalid.

EETIKA ALUSED

Kursuse nimetus	EETIKA ALUSED
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klass
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse eesmärgiks on mõtiskleda inimese eetilise dimensiooni ja inimese õitsengu eetiliste aluste üle <u>Kursuse õppesisu:</u> • arendatakse oskust tunnetada isikliku ning ühiskondliku elu moraalset mõõdet; • analüüsitakse inimese moraalseks subjektiks olemist. Arendatakse eetilise järelemõtlemise oskust; • määratletakse ja mõista isiksuse struktuuri peamiste elementide olemust; • tutvutakse vooruseetikaga. Määratletakse ning iseloomustatakse peamisi voorusi ning mõistetakse nende rakendust ja arengut igapäevases elus; • mõistetakse emotsioonide olemust ja kohta iseloomu arengus. Omandada integreeritud nägemus emotsioonide ja iseloomu kujunemisest; • mõistetakse ja mõtiskletakse ilu, tõe ja eetilise hüve harmoonia üle. • analüüsitakse haavatavust kui inimloomuse omadust ja seisundit. • kirjeldatakse suhtlemisprotsessi ning määratakse kindlaks tõhusa suhtlemise -kommunikatsiooni- tegurid ja eeldused. Mõistetakse empaatiavõime seost tõhusa suhtlemisega. • mõtiskletakse kutsumuse mõiste üle. <u>Praktilised tööd:</u> • grupidööd ja arutelud, • arvestuslik kirjalik kodutöö (essee), • grupidöö: esitus.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • mõistab ja oskab analüüsida isiklikku ja ühiskondlikku moraalset mõõdet; • oskab analüüsida inimese rolli moraalse subjektina ning arendada eetilist järelemõtlemisoskust; • mõistab isiksuse struktuuri ning eristab mõisteid nagu vabadus, südametunnistus, temperament, iseloom, voorus, emotsioon. Mõistab erinevate vooruste olemust ja nende rakendust igapäevaelus; • oskab paremini tuvastada ning sõnadesse panna erinevaid emotsionaalseid seisundeid; • mõistab inimhaavatavust kui tingimus tähenduslike suhete ja sidemete loomiseks ning õnnelikuks eluks.

Hindamine	Mitteeristav hindamine. Täpsematest hindamiskriteeriumidest teavitab aineõpetaja õppeinfosüsteemi kaudu esimesel tunnil.
Õppematerjalid	Lugemisvarana video materjal jagatakse kursuse jooksul. Seal hulgas katkendeid järgmistest teostest: • Antigone, Sophokles • Sokratese eetikaõpetus, Feohari Kessidi • Kiri kunstnikele. Johannes Paulus II • Sõnum maailma kunstnikele, Benediktus XVI • Nikomachose eetika, VIII ja IX raamatud, Aristoteles • Piibel • Katoliku Kiriku katekismus: peatükk „Elu Kristuses“. • The Atlas of the Heart, Brené Brown Videomaterjal: • Haavatavuse jõud: Brene Brown (TED) • Steve Jobs at Stanford University • Angela Duckworth on „Grit“ • Angela Duckworth on „Character building and Intellectual humility“ • Viktor Frankl: idealism is realism • Daniel Goleman on „Empathy. Why aren't we all Good Samaritans?“ • Daniel Goleman on „Emotional Intelligence“ • Emperors Club • „Les Misérables“ (muusikal) Lisamaterjal: • Õpetaja koostatud Powerpoint esitlus (konspekt) • Ja siiski tahta elada, Viktor Frankl • The Atlas of the Heart, Brené Brown

ENESEJUHTIMINE

Kursuse nimetus	ENESEJUHTIMINE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Psühholoogia, sotsioloogia, ajalugu, ühiskonnaõpetus, filosoofia, politoloogia, jt
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursusel räägime erinevatel psühholoogiat ja indiviidi ühiskonnas mõjutatavatest teemadest. Teeme teooria kõrval koos ühiselt läbi ka kõiksugu tegevusi, sotsiaalseid eksperimente jms. Arutleme teie elu ja sellega seonduvate väljakutsetega seonduvaid küsimusi. Arendame teaduslikku, kriitilist ja mitmekülgset mõtlemist. <u>Kursuse õppesisu:</u> • Arendatakse mitmekülgse mõtlemise ja elutunnetuse oskusi. • Avardatakse õpilaste enesetunnetust, eneseteadlikkust ja oskust ennast juhtida nii individuaalselt kui ka grupis. • Arendatakse õpilaste enesekohaseid oskusi. • Tutvustatakse õpilastele teaduslikku baasi psühholoogiaalastest teooriatest. • Kogetakse õppetegevuse kaudu teoreetilise baasi rakendumist igapäevaelus. • Arutletakse erinevatel eetik ja moraali puudutavatel küsimustel. • Läbitakse ühiselt erinevaid kogemusi ja eksperimente seoses käitumisega. <u>Praktilised tööd:</u> • Tulevikuvisioni loomise töölehe täitmine. • Lõpuessee kirjutamine. • Küsimustiku täitmine teemal „Ootused kursusele ja poliitilised vaated“. • Meediaallikate ülevaade ja analüüs. • Eesti erakondade ülevaade ja analüüs.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on tutvunud erinevate kaasaegsete, teaduslike, psühholoogia ja sotsiaalpsühholoogia teooriatega; • on kogenud ennast käitumas erinevates ühis- ja õppetegevustes; • on kogenud erinevate psühholoogiaalaste teooriate rakendumist sotsiaalsituatsioonides; • on tutvunud võimalike loogika ja mõtlemisega seotud vigadega; • on saanud kaasa mõelda ja rääkida erinevates eetik ja moraali puudutavates küsimustes; • on saanud võimaluse laiendada silmaringi ning kujundada seeläbi enda väärtusi;

	• on mitmekülgselt tutvunud ideega, et keerulistele küsimustele ei pruugi olemas olla lihtsaid vastuseid, küsimustele saab läheneda väga erinevalt ning et kõik inimesed, huvigrupid ja kultuurid ei lähene elule samamoodi.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 75% õppetundidest ning esitada kursuse lõpus essee, mille teema saab õpilane valida õpetaja poolt etteantud teemadest. Teemade loetelu ilmub Stuudiumisse kursuse alguseks.
Õppematerjalid	-

FOTOGRAAFIA

Kursuse nimetus	FOTOGRAAFIA
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse jooksul õpitakse iseseisvalt pildistama, kasutades kunstlikku ja loomulikku valgust. Tutvustatakse säri, iso ja ava määramist ning nende reguleerimist vastavalt soovitud tulemustele. Õpitakse kasutama fototehnikat vastavalt püstitatud eesmärkidele ning õpitakse ka portree pildistamise põhimõtteid. Samuti tutvutakse fotolavastuse ülesehituse põhimõtetega ning harjutatakse iseseisvalt fotolavastuse teostamist. <u>Kursuse õppesisu:</u> Fotograafia suunad, nende erinevused ja sarnasused: pressifotograafia, loodusfotograafia, spordifotograafia, tootefoto jne. Valgus ning selle kasutamine: kunstlik valgus, looduslik e. loomulik valgus, kontravalgus jne. Kompositsioon fotograafias. Fotografeerimiseks vajalike vahendite tutvustus: kaamerad, objektiiivid, välklambid, statiivid jne. Säri ja säri komponendid, säri määramine. Portree pildistamine - teooria ja praktika. Fotostudio tehnikaga tutvumine. Fotolavastus: fotolavastuse põhimõtted, ülesehitus, lihtsama fotolavastuse teostamine nii sise- kui ka välitingimustes. Mobiiliga pildistamise põhimõtted ja pilditöötlus. <u>Praktilised tööd:</u> • pimekambris jäädvustatud foto; • iso, ava ja säri määramine ette antud tingimustel; • objektiivi erinevad fookuskaugused; • objekti paigutamine pildile; • töö perspektiiviga; • valgusmaal; • portree; • fotolavastus; • telefoni fotograafia.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • oskab iseseisvalt pildistada, kasutades kunstlikku ja loomulikku valgust; • oskab määrata säri, iso ja ava ning seda reguleerida vastavalt soovitud tulemusele; • oskab kasutada fototehnikat vastavalt püstitatud eesmärkidele; • teab portree pildistamise põhimõtteid ning oskab neid rakendada praktikasse; • mõistab fotolavastuse ülesehituse põhimõtteid ning saab iseseisvalt hakkama lihtsama fotolavastuse teostamisega;

	• oskab kasutada oma telefoni pildistamiseks ja fototöötamiseks.
Hindamine	Mitteeristav. Kõik iseseisvad tööd peavad olema tähtjaks esitatud ja positiivselt hinnatud. Osalemine vähemalt 75% tundidest.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • õpetaja jagatud materjalid

GRAAFILINE DISAIN

Kursuse nimetus	GRAAFILINE DISAIN
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö (ehitamine, programmeerimine, katsetamine) vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus tutvutakse erinevate graafilise kujunduse valdkondadega ja stiilidega. <u>Kursuse õppesisu:</u> • Luuakse erinevates tehnikates kujundusi erinevatele materjalidele (plakat, voldik, logodisain, pakend jms). • Kasutatakse nii digitaalseid kui ka analoogseid kunstitehnikaid (digitaalne maal, joonistus, foto; traditsiooniline maal, joonistus). Õpitakse vektor- ja pikselgraafikaprogrammide kasutamist. <u>Praktilised tööd:</u> • iseseisvad tööd
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • teab erinevust disaini ja kujundamise vahel; • oskab luua lihtsamaid kujundusi rakendades graafilise kujunduse baasvõtteid; • kasutab loovaalt erinevaid kunstimeediume.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi. Hinde saamiseks on vaja esitada kõik arvestuslikud tööd enda parima soorituse kohaselt.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • „Graafiline disain: ülevaatluk ajalugu“, Richard Hollis • „Disain läbi aegade: tuntumate kunstivoolude ja stiilide rakendamine kaasaegses disainis“, Lakshmi Bhaskaran • „Graafilise disaini kool“, David Danber, Sheena Alvret, Anoki Casey

HISPAANIA KEEL JA KULTUUR I

Kursuse nimetus	HISPAANIA KEEL JA KULTUUR I
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Võõrkeeled, geograafia, ajalugu, kunstiained
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis jaguneb auditoorse õppe (seminarid) ja iseseisva töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Esiplaanil on kuulamis-, lugemis- ja kõneoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine A1-tasemel. Tundides on põhirõhk suhtluskeelel, teeme palju paaris- ja grupidid ning mängu, kus saab keelt praktiseerida ja õpitut kinnistada. Tutvutakse põgusalt ka hispaaniakeelsete maade kultuuri, traditsioonide ja tavadega. <u>Kursuse õppesisu:</u> <u>Praktilised tööd:</u>
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • saab aru õpetaja antud korraldustest ja lihtsatest, temale tuttavatest sõnadest ja lühitekstidest; • oskab tervitada ja hüvasti jätta, ennast ja oma kaaslast tutvustada, paluda ja tänada; • oskab ütelda oma vanust ja numbreid; • saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest ja tuttava sõnavaraga lühitekstidest, oskab õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga lugeda õpitud dialooge ja lühijutte; • oskab kirjutada lihtsamaid lauseid ja juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase; • on põgusalt tutvunud kahe hispaania keelt kõneleva riigi kultuuriga.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Kursuse koondhinde moodustavad kirjalikud tööd (kontrolltööd, tunnikontrollid jne), lühijutustused õpitud teemadel ja aktiivne osavõtt tunnist. Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% ainetundidest.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • ¡Genial! Curso de español (Nivel A1); • õpetaja koostatud materjalid.

HISPAANIA KEEL JA KULTUUR II

Kursuse nimetus	HISPAANIA KEEL JA KULTUUR II
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Hispaania keel 1. kursus
Lõimumine	Võõrkeeled, sotsiaalsed, loodusained, kunstained ja valikkursused, karjäärivalik
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe (seminarid) ja iseseisva töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Esiplaanil on kuulamis-, lugemis- ja kõneoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine A1-tasemel. Tundides on põhirõhk suhtluskeelel, teeme palju paaris- ja grupidis ning mängu, kus saab keelt praktiseerida ja õpitut kinnistada. Tutvutakse põgusalt ka hispaaniakeelsete maade kultuuri, traditsioonide ja tavadelega. Kursuse õppesisu: Praktilised tööd:
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • saab aru temale tuttavatest sõnadest ja lühitekstidest; • oskab kirjeldada välimust ja iseloomu; • oskab lühidalt tutvustada oma perekonda, rääkida oma hobidest ning vabast ajast ja kirjeldada oma elukohta; • saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest ja tuttava sõnavaraga lühitekstidest, oskab õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga lugeda õpitud dialooge ja lühijutte; • oskab kirjutada õpitud teemadel lihtsamaid lauseid ja juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase; • on põgusalt tutvunud kolme hispaania keelt kõneleva riigi kultuuriga.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Kursuse koondhinde moodustavad kirjalikud tööd (kontrolltööd, tunnikontrollid jne), lühijutustused õpitud teemadel ja aktiivne osavõtt tunnist. Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% ainetundidest.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • ¡Genial! Curso de español (Nivel A1); • õpetaja koostatud materjalid.

HISPAANIA KEEL JA KULTUUR III

Kursuse nimetus	HISPAANIA KEEL JA KULTUUR III
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Hispaania keel 1. ja 2. kursus
Lõimumine	Võõrkeeled, sotsiaalsed, loodusained, kunstained ja valikkursused, karjäärivalik
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis jaguneb auditoorse õppe (seminarid) ja iseseisva töö vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Esiplaanil on kuulamis-, lugemis- ja kõneoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine A1-tasemel. Tundides on põhirõhk suhtluskeelel, teeme palju paaris- ja gruppitööd ning mängu, kus saab keelt praktiseerida ja õpitut kinnistada. Tutvutakse põgusalt ka hispaaniakeelsete maade kultuuri, traditsioonide ja tavade. Kursuse õppesisu: Praktilised tööd:
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • saab aru temale tuttavatest sõnadest ja lühitekstidest; • oskab õpitud sõnavara piires tellida toitu ja jooke; • oskab lühidalt rääkida oma päevast ja reisimisest • saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest ja tuttava sõnavaraga lühitekstidest, oskab õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga lugeda õpitud dialooge ja lühijutte; • oskab kirjutada õpitud teemadel lihtsamaid lauseid ja juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase; • on põgusalt tutvunud kolme hispaania keelt kõneleva riigi kultuuriga.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Kursuse koondhinde moodustavad kirjalikud tööd (kontrolltööd, tunnikontrollid jne), lühijutustused õpitud teemadel ja aktiivne osavõtt tunnist. Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% ainetundidest.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • ¡Genial! Curso de español (Nivel A1); • õpetaja koostatud materjalid.

IGAPÄEVANE INSENEERIA KODUKESKKONNA NÄITEL

Kursuse nimetus	IGAPÄEVANE INSENEERIA KODUKESKKONNA NÄITEL
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Matemaatika füüsika, loovusained
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursusel on rõhk praktiliste, igapäevaste probleemide märkamisel ja lahendamisel, eesmärgiga aidata tulevikus olla oma kodule, selle tehnosüsteemidele ja kodusele varale (nt tööriistad, sõidukid) teadlikum, ettevaatlikum ja säästlikum omanik ja kasutaja. Kursuse õppesisu: Ohutus, tööriistad, kinnitusvahendid, kodune kohtvõrk (LAN), valgusallikad, elektrisüsteem, vooluallikad, hooldus- ja remonditarbed, mootorsõidukid, energiasäästlikku sja soojapidavus, päikeseenergia. Vastavalt ajalistele võimalustele ning õpilaste huvidele ja tasemele võib teemasid lisanduda, ära jääda või muude vastu vahetuda. Praktilised tööd: • Kodukeskkonna riskianalüüsi koostamine. • Kodukeskkonnas kinnitusvahendite tuvastamine. • Koduse kohtvõrgu korrastamine ja seadistamine, <i>patch</i> kaabli koostamine. • Valgusallikate tüübi määramine. • Elektrisüsteemi uurimine ja tarbimise kitsaskohtade arvutuslik leidmine. • Keemiliste vooluallikate kasutamine ja akude laadimine. • Mootorsõiduki kasutajataseme kontroll ja hooldus. • Kodu küttevajaduse arvutuslik hindamine. • Päikeseelektri kasutuselevõtu võimaluste hindamine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • oskab rakendada koolis omandatud füüsika ja matemaatika teadmisi praktiliste probleemide lahendamiseks, • oskab märgata ja vähendada füüsilisi riske koduses keskkonnas; • oskab olla teadlik ja säästlik koduste tehnosüsteemide kasutamisel; • oskab teha kergemaid koduseid hooldus- ja haldustöid.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Õpetaja täpsustab õppe-infosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Õpetaja koostatud materjalid.

INGLISE KEELE PRAKTIKUM

Kursuse nimetus	INGLISE KEELE PRAKTIKUM
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Inglise keel I–VIII
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus õpilane tutvub põhjalikult inglise keele riigieksami tüüpülesannetega, arendades oma lugemis-, kirjutamis-, rääkimis- ja kuulamisoskusi vilunud keelekasutaja tasemel. <u>Kursuse õppesisu:</u> Kursusel harjutatakse inglise keele B2-keeletaseme teadmisi kontrollivate lugemis-, kirjutamis-, rääkimis- ja kuulamisülesannete tegemist. Sooritatakse inglise keele riigieksami kirjalik ja suuline osa. Kirjutatakse sobivat keeleregistrit rakendades ametlik kiri (<i>a formal letter</i>), essee ja aruanne (<i>a report</i>). Kursuse lõpus tehakse kirjalik hindeline töö, mille maht ei ületa nelja lehekülge ja mille sisu hõlmab lausestruktuure ja inglise keele riigieksami kirjutamisülesannete edukaks sooritamiseks vajalikke keeleteadmisi. <u>Praktilised tööd:</u> • ametliku kirja kirjutamine • essee • aruanne • riigieksami ülesannete lahendamine
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on tutvunud põhjalikult inglise keele riigieksami eksami formaadi ja tüüpülesannetega; • mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal keerukate tekstide ning mõttevahetuse tuuma ja tabab olulised detailid; • oskab selgitada oma vaatenurka ja analüüsida suhtlussituatsioonis kuulnud või tekstist loetud seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi. Oskab ladiusalt, detailselt ja asjakohaselt kirjeldada piltidel kujutatud olukordi ning neid võrrelda; • kirjutab erineva otstarbega sidusaid ja loogilisi tekste.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Positiivse hinnangu saamiseks on õpilasel vaja osaleda vähemalt 75% tundidest ja edukalt sooritada kolm hindelist tööd, milleks on inglise keele riigieksami kolm kirjutamisülesannet.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • Harno inglise keele riigieksami materjalid: https://innovesa.sharepoint.com/sites/SA_Innove_testide_keskus/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FSA%5FInnove%5Ftestide%5Fkeskus%2FShared%20Documents%2FRiigieksamid%2FInglise%20keel&p=true&ga=1

ITAALIA KEEL JA KULTUUR I

Kursuse nimetus	ITAALIA KEEL JA KULTUUR I
Staatuse	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, ühiskonnaõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis on auditoorse õppe vormis. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse käigus õpilane õpib itaalia keele tähtede hääldust, baassõnu ja -väljendeid eel-A1 tasemel. Lisaks omandab õpilane teadmisi Itaalia kultuuri kohta ning õpib valmistama paari Itaalia traditsioonilist toitu. Kursuse õppesisu: Kursusel õpitakse järgmisi teemasid: tähestik, tervitused, ennast tutvustamine, numbrid 1–100, erinevate tähtede hääldused, nädalapäevad, rahvused, tegusõnad „olema“ ja „omama“ ja nende eitus, toidud, ainsuse ja mitmuse moodustamine, nais- ja meessoos moodustamine. Praktilised tööd: Kursusel valmistame tiramisu ja lasanje, rühmatöö formaadis tehakse valmis muusikateemalise esitluse, lisaks toimuvad arutelud.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • oskab itaalia keele sõnu õigesti hääldada; • oskab ennast ja oma peret lühidalt tutvustada itaalia keeles; • teab numbreid ja nädalapäevi itaalia keeles; • teab riikide ja rahvuste nimesid itaalia keeles; • oskab pöörata ja kasutada tegusõnu „essere“ (olema) ja „avere“ (omama); • on saanud aimu Itaalia igapäevaelust ja kultuurist; • oskab valmistada <i>Tiramisu</i>’t ja <i>Lasagna</i>’t.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% õppetundidest. Kui õpilane on mõjuvatel põhjustel puudunud rohkem, siis peab hinde saamiseks esitama kirjaliku või suulise töö.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • „Facile A0“, „Giallo Zafferano“, • õpetaja poolt ettevalmistatud tunnimaterjalid, • internet.

ITAALIA KEEL JA KULTUUR II

Kursuse nimetus	ITAALIA KEEL JA KULTUUR II
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Itaalia keel ja kultuur I
Lõimumine	Ajalugu, ühiskonnaõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis on auditoorse õppe vormis. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse käigus õpilane õpib itaalia keele tähtede hääldust, baassõnu ja -väljendeid eel-A1–A1 tasemel. Lisaks omastab õpilane teadmisi Itaalia kultuuri kohta ning õpib valmistama paar Itaalia traditsioonilist toitu. Kursuse õppesisu: Kursusel õpitakse järgmisi teemasid: „<i>avere bisogno</i>“ ja „<i>avere voglia</i>“, nais- ja meessoos moodustamine, ainsuse ja mitmuse moodustamine, määrased ja umbmäärased artiklid, „<i>are</i>“, „<i>ere</i>“ ja „<i>ire</i>“-ga lõppevad tegusõnad, Praktilised tööd: Kursusel valmistame erinevad pastad ja <i>crostata</i>, lisaks toimuvad arutelud ja rühmatööd.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • saab aru temale tuttavatest sõnadest ja lühitekstidest; • teab nimisõnade ainsuse ja mitmuse reegleid; • oskab tegusõna „<i>essere</i>“ ja „<i>avere</i>“ eitavaid vorme kasutada; • teab kuude nimetusi itaalia keeles; • teab tüüpilisemaid omadussõnu itaalia keeles ja oskab neid mitmusesse panna; • teab tüüpilisemaid riideesemete nimetusi itaalia keeles; • oskab kirjutada õpitud teemadel lihtsamaid lauseid ja juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase; • on saanud suurema aimu Itaalia igapäevaelust ja kultuurist; • oskab valmistada pastat ja <i>crostatat</i>.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% õppetundidest. Kui õpilane on mõjuvatel põhjustel puudunud rohkem, siis peab hinde saamiseks esitama kirjaliku või suulise töö.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • „Facile A0-A1“, „Giallo Zafferano“, • õpetaja poolt ettevalmistatud tunnimaterjalid, • internet

ITAALIA KEEL JA KULTUUR III

Kursuse nimetus	ITAALIA KEEL JA KULTUUR III
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Itaalia keel ja kultuur I ja II
Lõimumine	Ajalugu, ühiskonnaõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis on auditoorse õppe vormis. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus õpilane õpib itaalia keele tähtede hääldust, baassõnu ja -väljendeid A1 tasemel. Lisaks omastab õpilane teadmisi Itaalia kultuuri kohta ning õpib valmistama paar Itaalia traditsioonilist toitu. <u>Kursuse õppesisu:</u> Kursusel korraldatakse süvitsi eelmistel kursustel õpitud materjali. Lisaks õpitakse järgmisi teemasid: küsisõnad, lausete moodustamine, tegusõna „stare“. <u>Praktilised tööd:</u> • erinevate pitsade valmistamine, • kunstiteemalise esitluse koostamine, • minitunni esitamine, • arutelud.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on omandanud laiemat sõnavara itaalia keeles; • teab tüüpilisemaid -are, -ere ja -ire'ga lõppevaid tegusõnu ja oskab neid õigesti pöörata; • oskab küsisõnu õigesti kasutada; • oskab lühidalt rääkida oma päevast ja reisimisest; • on saanud suurema aimu Itaalia igapäevaelust, kultuurist ja ajaloost; • oskab valmistada pitsat.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja osaleda vähemalt 80% õppetundidest. Kui õpilane on mõjuvatel põhjustel puudunud rohkem, siis peab hinde saamiseks esitama kirjaliku või suulise töö.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • „Facile A1“, „Giallo Zafferano“, • õpetaja poolt ettevalmistatud tunnimaterjalid, • internet

JÕUSAALITREENING JA TOITUMINE

Kursuse nimetus	JÕUSAALITREENING JA TOITUMINE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	puuduvad
Lõimumine	Kehaline kasvatus, inimese- ja terviseõpetus, bioloogia, keemia, matemaatika, informaatika, ajalugu
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi, mis jagunevad teoreetiliste ja praktiliste tundide vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursusel käsitletakse jõutreeningut igapäevase liikumisaktiivsuse osana ja erinevate spordialade spetsiifilisusi silmas pidades (nt kulturism, fitness, jõutõstmine) kui ka muude spordialade üldkehalise ettevalmistusena. Toitumise rolli olulisus igapäevase heaolu tagamisel kui ka sportliku eesmärgi saavutamisel. Toitumise tervislik reguleerimine eesmärkide saavutamiseks. <u>Kursuse õppesisu:</u> • jõutreeningu põhimõtete ja meetodite mõistmine; • tutvumine erinevate raskejõustiku aladega; • jõutreening igapäevase liikumisaktiivsuse ja teiste spordialade üldkehalise ettevalmistuse osana; • oskus praktiliselt sooritada harjutusi ohutult ja korrektse tehnikaga; • toitumisega seotud üldpõhimõtete mõistmine; • arusaam tervislikust ja mitmekülgest toitumisest; • toitumise roll igapäevase heaolu ja sportliku sooritusvõime parandamisel; • toitumise tervislik reguleerimine eesmärkide täitmiseks; • sotsiaalmeedia mõjutused ning sealt tuleneva info filtreerimine. <u>Praktilised tööd:</u> • isiklikest eesmärkidest lähtuva treeningplaani koostamine + analüüs; • toitumispäevik + analüüs.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • mõistab jõutreeningu kasu tervisele; • oskab ohutult jõusaalis treenida ning sooritada harjutusi korrektse tehnikaga; • mõistab erinevaid jõutreeningu meetodeid ning oskab koostada plaani eesmärgist lähtuvalt; • mõistab toitumise rolli igapäevase heaolu tagamisel; • teab mitmekülge toitumise põhimõtteid; • oskab teha toitumises tervislikult muudatusi eesmärkide saavutamiseks;

	• oskab sotsiaalmeediast ja internetist tulevat informatsiooni treenimise ja toitumise kohta filtreerida.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja osaleda teoreetilistes ning praktilistes tundides ja esitada praktilised tööd.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • õpetaja jagatud materjalid

KOOLIAJALEHE PROHVEL VÄLJAANDMINE

Kursuse nimetus	KOOLIAJALEHE PROHVEL VÄLJAANDMINE
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	Kooliajalehe toimetuse tegutseb kogu õppeaasta kestel. Koolileht ilmub 8 korda õppeaasta jooksul. „Kooliajalehe Prohvet väljaandmine“ on kolmest osast koosnev kursuste sari. Õpilane võib gümnaasiumiõpingute jooksul osaleda ühel, mitmel või kõigil kolmel kursusel.
Õpetamise aeg	10.–12. klass
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Prohvet annab õpilasele võimaluse kasutada oma häält ning suunata TKH õpilasi ja õpetajaid mõtlema olulistele teemadele. Võimalusel korraldatakse õppekäike inspireerivatesse meediategevusega seotud asutustesse. <u>Kursuse õppesisu:</u> • Olulisemad meediažanrid (uudis, reportaaž, intervjuu, arvamus). • Kvaliteetajakirjanduse ja meelelahutusajakirjanduse erinevused. • Oma seisukoha eetiline ja asjakohane sõnastamine. • Autoripositsioon, infoallikad ja nende usaldusväärsus. • Fakti ja arvamuse eristamine. • Koostöö ja kommunikatsioon. <u>Praktilised tööd:</u> • artiklite kirjutamine, • individuaaltööd, • 8 lehenumbri väljaandmine, • sotsiaalmeediasse postituste tegemine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • arendab julgust märgata ja tõstatada talle olulisi teemasid; • tunneb intervjuerimise põhitõdesid ja kasutab neid praktikas; • kajastab koolielu erinevate meediavahendite abil; • töötab tiimis ja väärtustab erinevaid rolle; • saab kogemuse vastutusest; • arendab eneseväljendusoskust; • järgib kirjutades eesti õige kirja aluseid ja põhireegleid; • teeb info ja arutluskäikude põhjal kokkuvõtet; • oskab kirjutada arvamust ja retsensiooni, vältides plagiaati; • mõistab ajakirjanduse võimalusi ja keerukusi; • loob TKH koolimeedia visiooni.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks tuleb tuleb osaleda aktiivselt koosolekutel ning panustada vähemalt nelja põhilehe ilmumisse.
Õppematerjalid	Vajalik on Google Drive'i ja Canva kasutamise oskus.

KUIDAS UURIDA AJALUGU?

Kursuse nimetus	KUIDAS UURIDA AJALUGU?
Staatuse	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, ühiskonnaõpetus, usundiõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu, praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse käigus saavad õpilased põhjaliku ülevaate ajaloo kui teaduse uurimismeetoditest ja -valdkondadest. Õpilased saavad ettekujutuse, kuidas ajaloolased ja teiste teadusharude esindajad ajalooga tegelevad ning õpivad kriitiliselt hindama ajalooallikaid ja -käsitusi. Kursuse õppesisu: Kursusel tutvustatakse, mis on ajalooteadus ning selle harud (nt arhiivindus, arheoloogia, genealoogia jne). Õpilased saavad praktilisi teadmisi allikakriitikast ja uurimistöö läbiviimisest. Õpe toimub kohtumiste kaudu erinevate ajalooteaduse valdkondade spetsialistidega, kes jagavad oma teadmisi ja kogemusi. Kursuse eesmärk on anda õpilastele terviklik arusaam ajalooteaduse uurimise mitmekesisusest ja keerukusest, arendades samal ajal nende kriitilist mõtlemist ja analüüsioskust. Praktilised tööd: • individuaalsed ja rühmaarutelud; • ettekanne õpilase valitud teemal.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • mõistab ajalooteaduse kui teadusharu olemust ja selle uurimise mitmekesisust; • on tutvunud tänapäevaste töömeetoditega ajalooteaduses; • oskab selgitada ajalooteaduse seoseid teiste teadusharudega (nt keeleteadus, geneetika, keemia jne); • suudab analüüsida ja hinnata erinevate ajalooallikate (nt kirjalikud dokumendid, suuline materjal, esemed) infopotentsiaali; • on tutvunud karjäärivõimaluste vastavas valdkonnas.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Jagatud materjalid Teras.

KULTUURILOOLISED RÄNNAKUD

Kursuse nimetus	KULTUURILOOLISED RÄNNAKUD
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, kunst, ühiskonnaõpetus, kirjandus, geograafia, bioloogia
Kursuse maht ja õppekorraldus	Kursus koosneb õpperetkedest ühes valitud Eesti maakonnas, kus tutvutakse selle kultuuriliste, looduslike ja ajalooliste eripäradega. Kursus on praktilise suunitlusega. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast. Kursusel osalemine eeldab õpilase omaosalust, mille suurus sõltub väljasõidul planeeritud tegevustest ja on varieeruv. Õpilast teavitatakse omaosaluse suurusel enne valikkursusele registreerimist. „Kultuuriloolised rännakud“ on kolmest osast koosnev kursuste sari. Iga kooliaasta pakub uue rännaku – uue ajastu, teema ja vaatenurga. Kursused on valitavad eraldi: • 10. klass – esimene rännak • 11. klass – teine rännak • 12. klass – kolmas rännak Õpilane võib osaleda ühel, mitmel või kõigil kolmel kursusel.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu, praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursus koosneb õpperetkedest ühes valitud Eesti maakonnas, kus tutvutakse selle kultuuriliste, looduslike ja ajalooliste eripäradega. Kursus on praktilise suunitlusega, toimudes kahe kuni kolme õppepäeva jooksul ööbimisega. Kursuse õppesisu: • juurutatakse eneses liikumisharrastust; • ärgitatakse huvi eesti kultuuri ja ajaloo vastu; • tutvutakse kultuurilooliste vaatamisväärsustega; • arutletakse Eesti ühiskonna-, loodus- ja kultuurinähtuste üle; • väärtustatakse kultuuripärandit ja selle hoidmine muutuks tema „südameasjaks“; • väärtustatakse ühe piirkondliku identiteedi tugevust. Praktilised tööd: • ühistevõttes osalemine, • grupiarutelud.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on arendanud silmaringi ühe Eesti maakonna oluliste (õppe)asutuste ja esindajate osas; • on tutvunud eesti kultuuri, loodust, majandust, pärimust edendavate organisatsioonidega ning teab nende eripärasid; • mõistab ühe Eesti maakonna ühiskondlikku, loodusvaralist, majanduslikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust; • oskab ennast analüüsida ja seostada konkreetse valdkonna tegevusega;

	• teeb järeldusi karjäärivõimaluste kohta.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aktiivne osavõtt.
Õppematerjalid	Vajalikud ilmale vastavad spordiriided ja -jalanõud, telefon.

LIIKUMINE VÄLISTINGIMUSTES

Kursuse	LIIKUMINE VÄLISTINGIMUSTES
Eelduskursused	Puuduvad
Staatus	Valikkursus
Lõimumine	Kehaline kasvatus, infotehnoloogia, geograafia, inimese- ja terviseõpetus, keskkonnakaitse
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid - 2x75min) ja praktilise töö (3-päevane matk) vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursus koosneb võimalusel kolmest osast – jalgsimatk, kanuu/paadi/parvematk, rattamatk. Selleks võtaks ühe nädalavahetuse kevadel (aprilli lõpp või mai algus), kus R-P osaleks kahe ööbimisega matkal. Ideaalis oleks üks päev jalgsimatk, teine päev veematk ja kolmas päev rattamatk. Majutuks RMK puhkemajades (või mõnes muus sarnases) ja toidu valmistaks ise. Ideaalis põikaks sisse ka nt Lätti. Matkale eelneks 1-2 auditoorset tundi, kus käsitleksime matkaga seonduvat (nt ohutustehnika jne), saaksime üheskoos matka detailsema planeringu koostada jne. Kursus on tasuline: tasu suurus sõltub majutuse hinnast, kanuude rendihinnast, kes soovib ratast rentida, siis see ka jne. Üritame summad hoida võimalikult madalad. Kolme päeva peale maksimaalselt 100-150 €. Kui elamine RMK metsamajades, siis oluliselt odavam Matka käigus tutvuks ka Kagu-Eesti ja Kirde-Läti kultuuriga ning vaatamisväärsustega. Matka planeerimisse kaasan õpilased, et õpilane saaks aimu matka planeerimisest, toidu valmistamisest matkal jne. Detailne planeerimine tuleb, kui on teada, et vähemalt 12 õpilast on asjast huvitatud. Sooviks planeerimisse ka need 12 õpilast kohe kaasata! Kursuse käigus õpilane mõistab väljas liikumise tähtsust ja selle soodsat mõju tervisele, omandades samal ajal uusi teadmisi ja oskusi väljas liikumise ohutuks harrastamiseks. <u>Kursuse õppesisu:</u> • tugevdab tervist ja organismi väljas liikumisel; • arendab keskkonnateadlikku käitumist väljas liikumisel; • kasutab sportimisel kaasaegseid tehnoloogilisi vahendeid: äpid, spordikellad. • tutvub erinevate õues liikumise viisidega ja selleks kasutatavate vahenditega. <u>Praktilised tööd:</u> • väljas liikumise ülesanded 3-päevase matka vormis.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • analüüsib väljas liikumise organismi karastavat, tervist tugevdavat, töövõimet parandavat ja taastavat mõju;

	• seab eesmärgid, pakub vahendeid ja võimalusi väljas liikumiseks, et tugevdada enda tervist ning suurendada kehalist aktiivsust; • parandab kehalise kasvatuse kohustuslikel kursustel omandatud (väljas liikumiseks kasutatavaid) motoorseid oskusi; • õpib sooritama vähemalt ühte uut väljas liikumise viisi; • kinnistab väljas liikumise ohutus- ja hügieeninõuetega seotud teadmisi; • teab, kuidas käituda väljas juhtuda võivate õnnetusjuhtumite (traumade, külmumise jms) puhul; • teeb matka planeerimisel ja matkal olles ajal koostööd kaaslastega, abistades, julgustades ning juhendades neid; • osaleb aktiivselt matka planeerimisel ja matkal endal; • leiab endale sobiva väljas liikumise viisi ja harrastab seda ka väljaspool kehalise kasvatuse tunde; • väärtustab kehakultuuri rahvusliku ja rahvusvahelise kultuuri osana; • hindab keskkonda ning suhtub sellesse säästvalt; • tunneb looduses liikumist reguleerivaid seadusi; • kõike eelnevalt kokkuvõttes (kõik eelnev on seda punkti toetav) – tunneb mõnu liikumisest ning teab ja oskab kasutada selleks erinevaid vahendeid ning meetodeid.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vajalik: • osaleda matkal; • osata kasutada mõnda liikumist soodustavat ja seda hindavat telefoni rakendust; • olla tubli ja aktiivne.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • erinevad matkaäpid, matka käsiraamtud

LOODUSE TUNDMAÕPPIMISE VÄLIPRAKTIKUM

Kursuse nimetus	LOODUSE TUNDMAÕPPIMISE VÄLIPRAKTIKUM
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Bioloogia, geograafia, keemia, füüsika
Kursuse maht ja õppekorraldus	Kursus koosneb õpperetkedest loodusesse ja õppetundidest, iseseisvast juhendatud tööst. Kursusel osalemine eeldab õpilase omaosalust, mille suurus sõltub ühistranspordi maksumusest praktikumi toimumise ajal. Kursus toimub kolmel päeval, kokku 35 tunni mahus. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast ja maksimaalne 15 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse käigus tutvustatakse TÜ ja EMÜ erialasid ja õppimisvõimalusi; loodusvaatluste rakendusi ja äppe; määratakse elurikkust erinevates kooslustes; enamlevinud taime- ja loomaliikide tundmaõppimine; erinevate pinnavormide tundmine looduses, võimalusel GLOBE programmi vaatlused. Kursuse õppesisu: Loodushariduslikud õppimisvõimalused Eestis. Loodusvaatluste jaoks kasutatavad rakendused. Elurikkus Eesti erinevates kooslustes. Enamlevinud taime- ja loomaliigid Eestis. Pinnavormid Eestis. Praktilised tööd: • vaatluspäeviku koostamine • rakenduste kasutamine
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on huvitatud ümbritsevatest organismidest; • on omandanud ülevaate ja oskused vaatluste läbiviimiseks; • oskab märgata ja jälgida muutusi looduses; • omab ettekujutust taime- ja loomariigi mitmekesisusest ja liigilisest varieeruvusest Eestis; • seostab teoreetilisi bioloogiateadmisi praktikaga; • tunneb looduses Eesti erinevaid kooslusi; • oskab määrata pinnavormi looduses.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks tuleb osaleda kõikidel õppekäikudel ja esitada vaatluspäevik.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • Erinevad taime- ja loomaliikide määrarjad • Erinevad loodusvaatluste rakendused Lisamaterjalid: • erialased teatmeteosed ja loodusajakirjad.

LOOVUS JA MODELLEERIMINE

Kursuse nimetus	LOOVUS JA MODELLEERIMINE
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, kunstiajalugu.
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi, mis on praktilised ja jagunevad võrdselt savi modelleerimise ning maalikunsti vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klass
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursus arendab õpilase käelist osavust, ruumilist mõtlemist ja materjali tunnetust ning kinnistab läbi praktilise tegevuse gümnaasiumiastme kunstiajaloo kursusel õpitavat. Õpetab detailset lähenemist ja töövõtete valimist vastavalt vajadusele. Kursusel osalemine eeldab õpilase omaosalust, mille suurus sõltub kursusel planeeritud tegevustest ja on varieeruv. Õpilast teavitatakse omaosaluse suurusest enne valikkursusele registreerimist. Tasu lisatakse õpilase õppemaksu arvele. Õpilane saab kursuse käigus loodud esemed endale. <u>Kursuse õppesisu</u> • valmistatakse erinevates tehnikates keraamilisi esemeid. • valmib vähemalt üks maalikunstiteos. <u>Praktilised tööd:</u> • keraamiliste esemete valmistamine, • maalikunstiteose tegemine, • näituse ülespanek.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on saanud teadmised erinevatest savidest, angoobidest ja glasuuridest ning tunneb lihtsamaid keraamika modelleerimise ja dekoreerimise tehnikaid; • oskab luua keraamilisi esemeid; • on tutvunud peamiste kunstivooludega alates 20. sajandi algusest; • teeb vahet figuratiivsel ja abstraktsel kujutamise laadil; • tunneb vajalikke töövahendeid ja oskab neid valida vastavalt soovitud tulemusele; • on teadlik erinevatest võimalustest ja lähenemisviisidest loomingulise töö teostamisel; • on treeninud käelist täpsust ja kannatlikkust oma töö teostamisel;
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Hinde saamiseks on vaja kohal käia vähemalt 75% tundidest ja sooritada tunnis ettenähtud tööd.
Õppematerjalid	Kursuse õppematerjalid jagatakse tundides.

MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON

Kursuse nimetus	MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Meedia ja mõjutamine, ühiskonnaõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse käigus omandatakse teadmised ja oskused kaasaegsel meediamaaistikul toimetamiseks. Omandatakse arusaam informatsioonist ja suhete loomisest. Õpitakse sõnumeid looma ning turvalise meediatarbimise oskused. Kursuse õppesisu: Interneti roll kaasaegse maailma toimimisel. Demokraatia ja vaba sõna. Digitaalne kommunikatsioon. Eesti digitaalne infrastruktuur kui võimalus e-riigi tekkimiseks. Sotsiaalse meedia iseloom ja võimalused. Massimeedia iseloom ja võimalused. Küberturvalisus ja küberkiusamine. Küberhügieen. Juhitud kommunikatsioon. Organisatsioonikommunikatsioon. Pressiteenistused ja pressiüritused. Pressiteated ja uudised. Sõnumite formuleerimine. Informatsiooni roll suhete loomisel. Praktilised tööd: Iseseisev töö: essee sõnavabadusest.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: - mõistab erinevaid protsesse meediamaaistikul; - oskab turvaliselt käituda kaasaegsel meediamaaistikul; - oskab sõnastada oma sõnumeid; - oskab eristada massimeediat ja sotsiaalset meediat; - oskab kirjutada pressiteadet ja uudist; - tunneb erinevate sotsiaalse meedia kanalite iseloomu; - teab digitaalse kommunikatsiooni võimalusi.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Arvestuse saamiseks vajalik osaleda tundides ja kirjutada essee. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: https://kool.digiabi.ee/toode/e-raamat-turvaline-internet-digimaailma-teejuht/ Lisamaterjalid: õpetaja antud materjalid

PROJEKTIKIRJUTAMINE JA RAHVUSVAHELISED VÕIMALUSED

Kursuse nimetus	PROJEKTIKIRJUTAMINE JA RAHVUSVAHELISED VÕIMALUSED
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ühiskonnaõpetus, ettevõtlusõpe, karjäärivalik, riigikaitseõpetus, IKT ja loodusained.
Kursuse maht ja õppekorraldus	Ühe kursuse maht on 21 (75-minutilist) kontaktundi. Valikaines on võimalik läbida kuni kaks kursust: 2. kursuseks arvestatakse õpirändel osalemist. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel kasutatavaid õpivorme (loeng, seminar, rühmatöö, praktilised töötoad). Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursuse eesmärk on arendada õpilaste oskust algetada ja kirjutada projekte, sh Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse raames. Õpilased omandavad teadmised projektide elutsüklist (idee – kavandamine – teostamine – hindamine), meeskonnatöö rollist ja rahvusvaheliste programmide loogikast. Kursus arendab ettevõtlikkust, loovust, koostööoskusi ja eneseväljendusoskust. Kursuse õppesisu: • Sissejuhatus projektitöösse: mis on projekt ja miks neid tehakse. • Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse programmide eesmärgid ja võimalused. • Probleemi ja vajaduse määratlemine. • Eesmärkide, tulemuste ja tegevuste kavandamine. • Loogilise raamistikuga töö ja projektiloogika. • Partnerite leidmine ja meeskonnatöö. • Projekti eelarve koostamine ja ressursiplaneerimine. • Projekti mõju ja jätkusuutlikkus. • Projekti kirjutamine praktilises töötoas. • Projekti esitlemine ja kaitsmine rühmatöona. Praktilised tööd: • Rühmatöö: projektidee väljatöötamine. • Projekti taotluse kavandi kirjutamine. • Esitlus ja kaitsmine klassi ees. • Refleksioonipäevik projekti kirjutamise protsessist.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • teab projektide olemust ja projektikirjutamise etappe; • tunneb Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse põhimõtteid ja võimalusi; • oskab analüüsida probleeme ja sõnastada projektieesmäärke; • koostab lihtsustatud projektiidee koos tegevuskava ja eelarvega; • töötab meeskonnas, täites kokkulepitud rolle ja vastutust; • oskab oma projektiideed kirjalikult ja suuliselt esitleda;

	• hindab projekti mõju ning seob selle laiemate kogukondlike ja rahvusvaheliste eesmärkidega.
Hindamine	Mitteeristav. Arvestatud/mittearvestatud. Õpetaja täpsustab kursuse alguses hinnatavad tööd ja hindamiskriteeriumid (nt osalus rühmatöös, projektikavand, esitlused, refleksioonipäevik).
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • Erasmus+ programmitööde juhend (Programme Guide 2025). • Euroopa Solidaarsuskorpuse materjalid. • Õpetaja virtuaalsed konspektid ja töölehed. Lisamaterjalid: • Varasemad projektinäited (Eesti ja rahvusvahelised). • Euroopa Noored koduleht: https://europanoored.eu • Videod ja kogemuslood projektide elluviijailt. Õppevahendid: Arvutid, internetiühendus, esitlustehnika.

PROJEKTÕPE

Kursuse nimetus	PROJEKTÕPE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	„Projektõpe“ on kuni kolmest osast koosnev kursuste sari. Ühe kursuse maht on 35 iseseisva töö tundi. Õpilane võib gümnaasiumiõpingute jooksul osaleda ühel, mitmel või kõigil kolmel kursusel. Reeglina saab ühes valdkonnas arvestada ühe kursuse kooliastme jooksul. Enne kursuse arvestamist kooskõlastatakse projekti sobivus õppejuhiga.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Valikkursus „Projektõpe“ toetab riikliku õppekava läbivat teemat „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ ning riiklikus õppekavas viidatud pädevuste arengut. Kursuse õppesisu: • Projektiidee sõnastamine, eesmärgi püstitamine, tegevuste loetelu koostamine, vastutusvaldkondade jagamine. • Projekti elluviimine. • Projekti analüüsimine, tagasiside ja hinnang, tulemuste presenteerimine. Praktilised tööd: • eneseanalüüsi koostamine ja esitamine
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • omab just õpilasele meeldivas valdkonnas (kaunid kunstid, majandus, töökogemus, vabatahtlik töö, sport, keskkond, sotsiaalvaldkond, rahvusvahelised suhted, meedia) positiivset kogemust kodanikualgatusliku projekti elluviimisel; • arendab ettevõtlikkust, mis on inimest iseloomustav ning tema käitumist suunav hoiakute kogum; • oskab tulemuse saavutamiseks rakendada meeskonnatöö võtteid; • arendab loovust ja süsteemset mõtlemist; • omab projektis osalemise ja/või projektijuhtimise kogemust; • mõistab, et koostöö tulemus sõltub iga osaleja panusest; • on viinud läbi oma lemmikvaldkonnas ühe koolile või ühiskonnale vajaliku projekti.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Õpilane analüüsib riiklikus õppekavas esitatud pädevuste arengut ning esitleb läbi viidud projekti klassijuhatajatunnis.
Õppematerjalid	-

ROBOOTIKA I

Kursuse nimetus	ROBOOTIKA I
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Matemaatika, keeled, füüsika
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursusel antakse algteadmised ja -oskused elektroonikakomponentide ja mikrokontrollerite kasutamiseks ning viimaste programmeerimiseks. Kursuse käigus valmib robot, mis on võimeline ruumis kokkupõrgeteta liikuma ning ühte õpilase valitud lisafunktsiooni täitma. <u>Kursuse õppesisu:</u> Arduino mikrokontrollerid ja nende programmeerimine; sisendid, väljundid, PWM juhtimine. Programmeerimine (rõhuga Arduino C keelel), muutujad, andmetüübid, tingimuslaused. Digitaalne suhtlus jadapordi kaudu. Tajurid (valgus, kaugus, heli jt) ja täiturid (valgusdiodid, servomootorid jt). Alalisvoolumootorid ja nende juhtimine. Roboti mehaaniline koostamine. Elektriskeemid ja nende lugemine. Multimeetri kasutamine. Elektroonikakomponentide ühendamine ja lihtsamad jootmistööd. Roboti programmeerimine, veaotsing ja täiustamine. <u>Praktilised tööd:</u> • Arduino mikrokontrolleri ühendamine (võimalusel isikliku) arvutiga, programmi pealelaadimine. • Arduino kaudu täituri juhtimine arvutist. • Tajurite mõõtetulemuste saatmine arvutisse jadapordi kaudu. • Roboti monteerimine ja seda juhtiva Arduino programmeerimine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on tutvunud erinevate elektroonikakomponentidega ja mikrokontrolleritega ning oskab neid kasutada; • teab elektroonikakomponentide kasutamise ja käsitlemisega seotud ohtusid endale ja elektroonikaseadmetele (liigpinge, staatiline elekter); • oskab Arduino mikrokontrollereid programmeerida; • oskab kasutada elektroonilisi mõõteriistu; • oskab otsida põhjusi, miks seade ei tööta nagu peaks (<i>troubleshooting</i>); • on ehitanud ja programmeerinud roboti, mis on võimeline ruumis kokkupõrgeteta liikuma ning ühte õpilase valitud lisafunktsiooni täitma.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.

Õppematerjalid	Internetimaterjalid komponentide tootjatelt (Arduino dokumentatsioon) ja kasutajatelt (juhendmaterjalid ja näited valdkonna entusiastidelt).
-----------------------	--

ROBOOTIKA II

Kursuse nimetus	ROBOOTIKA II
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Robootika I, sissejuhatus programmeerimisse
Lõimumine	Matemaatika, keeled, füüsika
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursusel antakse põhjalikumad teadmised ja oskused elektroonikakomponentide ja mikrokontrollerite kasutamiseks ning viimaste programmeerimiseks. Kursuse käigus valmib robot, mis on võimeline ruumis kaamera, lidari vmt 2D või 3D tajuri info reaajas analüüsimise toel kokkupuõrgeteta liikuma ning edastab infot füüsilise ümbruse kohta (nn radaripilt) juhtmevaba suhtluse teel arvutisse. <u>Kursuse õppesisu:</u> Arduino mikrokontrollerid ja nende programmeerimine; sisendid, väljundid, PWM juhtimine. Raspberry Pi ja teised ühe-plaadi-arvutid, nende kasutamine. Programmeerimine (Arduino C, Python jt asjakohastes keeltes vastavalt kasutatavale kontrollerile), muutujad, andmetüübid, tingimuslaused. Digitaalne suhtlus jadapordi kaudu nii juhtmega kui juhtmevaba sidemooduli vahendusel. Tajurid (kaamera, lidar vmt) ja täiturid (valgusdiodid, servomootorid jt). Roboti mehaaniline koostamine. Elektroonikakomponentide ühendamise ja jootmistööd, juhtarvuti toitemoodulid. Roboti programmeerimine, veaotsing ja täiustamine. <u>Praktilised tööd:</u> • Arduino mikrokontrolleri ja Raspberry Pi (või muu sarnase ühe-plaadi-arvuti) ühendamine (võimalusel isikliku) arvutiga, programmi pealelaadimine. • Täituri juhtimine arvutist ja iseseisvalt. • Tajurite mõõtetulemuste saatmine arvutisse juhtmevaba side kaudu. • Roboti monteerimine ja seda juhtiva(te) kontrolleri(te) programmeerimine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • on kursis erinevate elektroonikakomponentide ja mikrokontrolleritega ning oskab neid kasutada; • oskab mikrokontrollereid ja ühe-plaadi-arvuteid (Arduino, Raspberry Pi jt) programmeerida;

	• oskab otsida põhjusi, miks seade ei tööta nagu peaks (<i>troubleshooting</i>); • oskab seadmeid omavahel suhtlema panna. • on ehitanud ja programmeerinud roboti, mis on võimeline ruumis kaamera, lidari vmt 2D või 3D tajuri info reaalajas analüüsimise toel kokkupõrgeteta liikuma ning edastab infot füüsilise ümbruse kohta (nn radaripilt) juhtmevaba suhtluse teel arvutisse.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Internetimaterjalid komponentide tootjatelt (Arduino ja Raspberry Pi jt tootjate dokumentatsioon) ja kasutajatelt (juhendmaterjalid ja näited valdkonna entusiastidelt).

SISSEJUHATUS FILOSOOFIASSE

Kursuse nimetus	SISSEJUHATUS FILOSOOFIASSE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, kirjandus, eesti keel, matemaatika, ühiskonnaõpetus, kirjandus, usundiõpetus, kunstiõpetus, geograafia, bioloogia, keemia, füüsika
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	11.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus antakse ülevaade (lääne) filosoofia ajaloolisest arengust, olulisematest koolkondadest, mõtlejatest ning probleemküsimustest. Kursuse eesmärk on panna õppija võimalikult aktiivsesse rolli ning suunata teda filosoofiliste küsimuste üle iseseisvalt arutlema. <u>Kursuse õppesisu:</u> Filosoofia määratlus ja valdkonnad. Filosoofia ajaloo perioodid, vastavad mõtteliinid ning neid esindavad filosoofid ja nende teooriad. Filosoofia rakendused poliitikas, teaduses jt eluvaldkondades. Filosoofia tänapäeval. Tõetooriad. Vabaduse määratlused. Metafüüsika. Hüve ja nauding. Väärtused. Eetikteooriad. Esteetika. Religioonifilosoofia. Keha ja vaimu probleem. Õigluse olemus. <u>Praktilised tööd:</u> • Individuaalsed ja rühmaarutelud, • ettekanded, • kirjalikud arutlused. Kursuse põhirõhk on oma mõtete väljendamisel ning nende kasuks argumenteerimisel.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • tunneb olulisemaid filosoofilisi küsimusi ja mõistab filosoofia ainevaldkonna loomust; • teadvustab oma iseseisva mõtlemise ja otsustamise võimet ning rakendab seda filosoofilisi küsimusi arutades; • eristab olulisemaid filosoofia valdkondi ja arutleb nende peamiste küsimuste üle; • kirjeldab filosoofia ajaloo peamisi perioode ja koolkondi olulisemate käsitluste, mõistete ja autorite kaudu.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • õpetaja jagatud materjalid TERA-s Lisamaterjalid: • „Filosoofia sõnaraamat. Olulisi mõisteid, koolkondi, filosoofe, seisukohti.“, Indrek Meos • „Filosoofia põhiprobleemid. Õpik gümnaasiumile.“, Indrek Meos

	• „Filosoofia ajalugu. Antiikfilosoofia. Keskaja filosoofia“, Elmar Salumaa • „Filosoofia ajalugu. Uusaja filosoofia“, Elmar Salumaa • „Filosoofia ajalugu“ I-V, Elmar Salumaa • „Läänemaise filosoofia ajalugu tipult tipule Sokratesest Marxini“, Esa Saarinen
--	--

SISSEJUHATUS INVESTEERIMISSE

Kursuse nimetus	SISSEJUHATUS INVESTEERIMISSE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Juhul, kui kursust viiakse läbi inglise keeles, on vajalik inglise keele oskus B1-tasemel.
Lõimumine	Inglise keel, ettevõtlusõpe, matemaatika, ühiskonnaõpetus.
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe ja praktilise töö vahel. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klass
Kursuse lühikirjeldus	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursuse käigus käsitletakse erinevaid strateegiaid, mille abil on võimalik rohkem säästa ning olla finantsiliselt kindlustatud; kuidas suurendada enda sissetulekuid; kuidas kasvatada enda raha investeerides. <u>Kursuse õppesisu:</u> • omandatakse teadmised ja oskused, mille põhjal teha kaalutletud finantsotsuseid enda elus; • aidata seada eesmärgi, et jõuda soovi korral finantsvabaduseni. <u>Praktilised tööd:</u> • finantsilise vabaduse plaani koostamine, • rühmatööd, • individuaalsed tööd, • arutelud.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • analüüsib enda rahalist seisukorda; • eristab head laenu halvast laenust, võttes arvesse intressimäära ja oma olukorda; • analüüsib investeerimisvahendite riske ja võimalusi, sh aktsiad, võlakirjad, hoiused, kinnisvara, krüptovaluuta, idufirmad; • analüüsib enda riskitaluvust ning koostab sellest tulenevalt isikliku investeerimisportfelli jaotuse.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud).
Õppematerjalid	• minuraha.ee • Jaak Roosaare „Rikkaks saamise õpik“ • Kristjan Liivamägi, Tõnn Talpsepp, Tarvo Vaarmets „Rahaedu põhimõtted“ • Seppo Saario „Nõnda ma investeerin börsiaktiatsiatesse: teejuht noortele“ • Liisi Kirch „Minu finantsplaneerija“ • Jekaterina Tint „Rahaline vundament“

SISSEJUHATUS PROGRAMMEERIMISSE

Kursuse nimetus	SISSEJUHATUS PROGRAMMEERIMISSE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö (programmeerimine) vahel. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Tutvumine programmeerimiskeelega Python: andmetüübid, muutujad ja väärtuste omistamine; operaatorid, tingimus- ja korduslaused, funktsioonid, algoritmid ja andmestruktuurid; programmi sisend ja väljund, failioperatsioonid. <u>Kursuse õppesisu:</u> Lihtsamate rakenduste koostamine programmeerimiskeeles Python. Tutvumine arvuti komponentidega. Tutvumine infotehnoloogia valdkonna õppe- ja karjäärivõimalustega. Tutvumine tarkvaraarenduses kasutatavate tööriistadega. Tutvumine veebilehtede loomisega kasutades keeli HTML, CSS ja JavaScript. <u>Praktilised tööd:</u> • iseseisvad tööd, • programmeerimine.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • teab, kuidas arvuti on ehitatud ning kuidas komponendid omavahel seotud on; • omab tunnetust informaatikaga seotud valdkondadest; • oskab tekstina püstitatud lihtsa ülesande realiseerida arvutiprogrammina; • oskab koostada ja kasutada funktsioone • teab, mis on muutujad ja oskab neile väärtusi omistada; • tunneb erinevaid andmetüüpe ja -struktuure; • oskab sooritada operatsioone sõnedega; • oskab kasutada erinevaid operaatoreid; • teab, mis on sisend ja väljund ning oskab neid kasutada; • oskab kasutada tingimuslauset; • oskab kasutada <i>for</i>- ja <i>while</i>-tsüklit; • oskab andmeid failist lugeda ja faili kirjutada; • oskab teha lihtsa veebilehe kasutades keeli HTML, CSS ja JavaScript.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • progeopik.cs.ut.ee Lisamaterjalid: • web.htk.tlu.ee/digitaru/programmeerimine

SISSEJUHATUS PSÜHHOLOOGIASSE

Kursuse nimetus	SISSEJUHATUS PSÜHHOLOOGIASSE
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ajalugu, kirjandus, ühiskonnaõpetus, kunst, muusika, filosoofia jt
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel kasutatavaid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	11.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<u>Kursuse lühikirjeldus:</u> Kursus annab ülevaate psühholoogiast kui vaimseid protsesse, käitumist ja nendevahelisi seoseid käsitlevast ja seletavast teadusest. Kursuse eesmärgiks on edasi anda psühholoogia alusteadmised, mida on võimalik tulevikus täiendada. Kursuse jooksul käsitletakse järgmisi teemasid: psühholoogia kui teadus ja selle uurimismeetodid, kognitiivne psühholoogia (taju, tähelepanu, mõtlemine, mälu, õppimine), taju ja tegevuse bioloogilised alused, emotsioonid ja motivatsioon, individuaalsed erinevused (intelligentsus, isiksus), mina-pilt, sotsiaalpsühholoogia, kliiniline psühholoogia, suhtlemispsühholoogia, psühholoogia rakendusvaldkonnad. <u>Kursuse õppesisu:</u> • antakse struktureeritud ülevaade psühholoogiast kui teadusest ja selle võimalikest rakendusvaldkondadest. • Tutvutakse psühholoogia peamiste uurimismeetoditega. • Saadakse esmane ettekujutus, milliseid ülesandeid ja kuidas täidavad meeled ja tajumine; mälu ja õppimine; tähelepanu ja mõtlemine; keha ja tegevus; motivatsioon ja emotsioonid. • Tutvutakse erinevate isiksuseteooriate ning intelligentsuse käsitusviisidega. • Tutvutakse uurimispõhiste lähenemistega psüühikahäiretele. • Tutvutakse erinevate suhtlemis-, nõustamis- ja intervjuerimistehnikatega. <u>Praktilised tööd:</u> • Meelepärase riigi asukoha määramine Hofstede nelja kultuurimõõtme abil; • isiksuse küsimustiku täitmine; • ülevaade ette antud aju osast, • gruppitööd, individuaalsed tööd.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • tunneb peamisi psühholoogiaga seotud mõisteid ja kontseptsioone; • on teadlik psühholoogia peamistest uurimismeetoditest ja psühholoogiateaduse rakendamise võimalustest; • mõistab ja oskab kirjeldada taju, mälu, õppimise, mõtlemise, tähelepanu, motivatsiooni ja emotsioonide seaduspärasusi; • teab, kuidas kujunevad ja väljenduvad individuaalsed erinevused;

	• oskab baastasemel eristada sagedamini esinevaid psüühikahäireid; • oskab analüüsida ennast ja teisi sotsiaalses keskkonnas.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes tehtavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: • Jüri Allik, Riina Häidkind, Jaanus Harro jt „Psühholoogia gümnaasiumile“

TOIDUAINETE KEEMIA JA GEOGRAAFIA

Kursuse nimetus	TOIDUAINETE KEEMIA JA GEOGRAAFIA
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Geograafia, bioloogia ja keemia
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) kontaktundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte. Minimaalne kursusel osalejate arv 12 õpilast.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Kursusel tutvutakse erinevate kultuuride toitude ja toitumisharjumustega. Luuakse ettekujutus toitumise seostest paikkonna kultuuri, usundi ja kliimaga. Antakse ülevaade toidu koostisosadest nii makro- kui mikrotasandil. Kursuse õppesisu: Toidu mikro ja makroelemendid, nende mõju organismile. Kalorsus. Sahhariidid, valgud, rasvad, vitamiinid, mineraalid E-ained. Toiduallergiad ja talumatus. Tervislik toitumine, toitumismüüdid. Toidupakendite info. Vanad kultuurid ja toitumine. Toitumise erinevused ja põhjused maailma eri paikades. Kliima ja kohalik toit. Hiina toidud ja taoismi toidufilosoofia. India toidud ja seos hinduismiga. Judaismist tulenevad toidutavad. Vahemere dieet ja Itaalia toidud. Eesi toitumise seos ümbritseva kultuuri ja kliimaga. Kursusel antakse vajalikud baasteadmised. Kutsutakse külalisesinejaid erinevate kultuuride toidu asjatundjaid. Praktilised tööd: Õpilased teevad ühe toiduainete grupi pakendite info kohta esitluse. Võimalusel käiakse maaülikooli toiduainete tehnoloogia laboriga tutvumas ja nende poolt pakutud kahes töötoas. Õpilased valmistavad ühe rahvuse toite ja tutvustavad toitumiskultuuri.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus • oskab seostada vastavat toitu ja toitumist paikkonna kultuuri ja kliimaga; • teab toidu peamisi koostisosi ja nende mõju organismile; • omab ülevaadet toidu allergiatest, toidutalumatusest; • oskab lugeda toidupakendite infot; • väärtustab tervislikku ja kohalikku toitu; • huvitub erinevate kultuuride toitumisest ja toidust; • kasutab saadud teadmisi toitumisel.
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning arvestuse kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Kõik vajalikud õppematerjalid on Stuudiumi Tera vastavas kaustas

VÕRKPALLI LINNALAAGER

Kursuse nimetus	VÕRKPALLI LINNALAAGER
Staatus	Valikkursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Kehaline kasvatus
Kursuse maht ja õppekorraldus	Valikaines on võimalik läbida kuni 2 kursust. Ühe kursuse maht on 21 75-minutilist tundi, mis jaguneb auditoorse õppe (loengud, seminarid) ja praktilise töö (nt liikumine väljas) vahel. Pärast esimese valikkursuse läbimist on õpilastel võimalik valida lisakursus edasijõudnutele, mis avatakse vähemalt 12 huvilise olemasolul.
Õpetamise aeg	10.–12. klassis
Kursuse lühikirjeldus, õppesisu ja praktilised tööd	Kursuse lühikirjeldus: Tunnid võib samastada võrkpalli treeningutega. Vastavalt tasemele sooritatakse erinevaid harjutusi ja omandatakse võimalikult hästi võrkpalli tehnikaelemendid. Kursus algab tehnikaelementide viimistlemisega, kus suur osa tunnist kulub harjutustele ja erinevatele kombinatsioonidele. Kursuse lõpupoole hakatakse elemente siduma mängusituatsioonidesse ja mängu. Lisaks toimub võrkpalli võistlusmängude vaatamine ja analüüs Kursuse õppesisu: • Anda täpsem ülevaade võrkpallist kui võistlusmängust (reeglid, mängutaktika, liikumine platsil). • Arendada õpilaste palli tunnetust, platsinägemist ja võistkonnamängu oskust (kaaslastega suhtlemine, nendega arvestamine, koostöö). • Arendada võrkpalli põhielementide tehnikat (söödud, palling, ründelöök, blokk). • Külastada võrkpalli võistlust Praktilised tööd: • mänguanalüüs
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: • teab võrkpalli reeglistikku; • omandab võrkpalli tehnikaelemendid ja oskab neid mängus kasutada;
Hindamine	Mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud). Kursus jääb arvestamata, kui kohal käimine on alla 75%.
Õppematerjalid	EOK võrkpalliõpik